

*prawo geologiczne i górnicze, likwidacja kopalni,
rekultywacja, fundusz likwidacji*

Ryszard UBERMAN*

ANALIZA I OCENA ZMIAN PRZEPISÓW W PROJEKCIE PRAWA GEOLOGICZNEGO I GÓRNICZEGO ODNOSZĄCYCH SIĘ DO LIKWIDACJI KOPALŃ I REKULTYWACJI TERENÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ

Wieloletnia praktyka wskazuje na niezadowalający stan prawny w zakresie problemów likwidacji kopalń i rekultywacji terenów pogórnich, co wyartykułowano w analizie obowiązujących przepisów Prawa geologicznego i górniczego oraz ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Również proponowane w projekcie Prawa geologicznego i górniczego zmiany niektórych przepisów, aczkolwiek usuwają częściowo luki i niejasności interpretacyjne nie są satysfakcjonujące, co jest widoczne w świetle porównań z rozwiązaniami zastosowanymi w krajach rozwiniętych górnictwo.

Proponowane zmiany przepisów prawa wymagają jeszcze uszczegółowienia w formie przepisów wykonawczych do ustawy oraz dostosowania procedur oraz wymagań formalnych dotyczących koncesji, kierunków rekultywacji, dokumentacji projektowych i funduszu likwidacji zakładu górniczego. Dyskusję wymienionych problemów i postulaty autora zawarte są w końcowym rozdziale referatu.

WSTĘP

Likwidacja kopalń i naprawa skutków spowodowanych eksploatacją złóż kopalnin stanowią ostatni etap działalności górniczej. Mimo dużych nakładów finansowych oraz długiego okresu likwidacji kopalni porównywalnych z procesem zagospodarowania nowego złoża nie przykładano dotąd należytej uwagi do rzetelnego i terminowego wykonania tych przedsięwzięć.

Również w przepisach prawa regulujących działalność górnictwem zagadnienia likwidacji kopalni i rekultywacji terenów pogórnich traktowano marginalnie, a niektóre kwestie, np. finansowania prac likwidacyjnych nie były do niedawna (do 2001 roku) podejmowane. Inne np. działalność rekultywacyjną, regulowane są przepisami odnoszącymi się głównie do gruntów rolnych i leśnych, które nie uwzględniają

* Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, 31-261 Kraków, ul. J. Wybickiego 7, uberman@agh.edu.pl

specyfiki górnictwa, szczególnie górnictwa odkrywkowego, w którym obok kierunków rolnego i leśnego około 25–35% obszaru zajmowanego przez kopalnię rekultywuje się w innych kierunkach (wyrobiska, częściowo zwałowiska zewnętrzne).

Niejednoznaczność niektórych regulacji prawnych, szczególnie dotyczących zakresu rzeczowego rekultywacji i zagospodarowania wywołuje nieporozumienia przy zatwierdzaniu dokumentacji i odbiorze wykonanych robót.

Poprawę tego stanu rzeczy mogą przynieść przepisy będącego w stadium prac legislacyjnych nowego Prawa geologicznego i górniczego. Proponowane w nim uregulowania dotyczące obowiązków przedsiębiorcy górniczego w razie likwidacji zakładu górniczego i sposobu gromadzenia środków finansowych na te cele należy uznać za dalszy krok na drodze doskonalenia prawa w tym zakresie. Wdrożenie ich do praktyki wymagać jednak będzie uściślenia w przepisach wykonawczych do ustawy oraz opracowania wytycznych dla wykonywania niezbędnych dokumentacji.

Dyskusję proponowanych zmian przepisów oraz postulaty odnośnie rozwiązań docelowych w omawianej dziedzinie zamieszczono w referacie.

1. OCENA PROCESU LIKWIDACJI KOPALNI I REKULTYWACJI TERENÓW POGÓRNICZYCH W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA

1.1. AKTUALNY STAN PRAWNY I PRAKTYKA

Obowiązki przedsiębiorcy w razie likwidacji zakładu górniczego reguluje art. 80.1 Prawa geologicznego i górniczego (dalej Pggig), który w punkcie 5 stanowi, że przedsiębiorca jest zobowiązany:

„5) przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej”.

Na marginesie należy zauważyć, że cytowane w pkt. 5 sformułowanie wprowadzono dopiero ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Według ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. do obowiązków przedsiębiorcy należało zgodnie z art. 80. 1. pkt 5 „przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony pozostałych elementów środowiska”, co było zbyt lakonicznym przepisem.

Oczywiste jest, że rekultywację zbędnych terenów przedsiębiorca jest obowiązany prowadzić sukcesywnie w trakcie eksploatacji. Podstawą prawną dla tej działalności są przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Uogril) oraz przepisy wykonawcze do Pggig, a przede wszystkim o ruchu zakładu górniczego i planach ruchu zakładu górniczego. Nadmienić należy, że w sprawach rekultywacji Pggig formułuje jedynie generalne zalecenia, a po szczegóły odsyła do uregulowań ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych o czym stanowi art. 80 ust. 2 Pggig: „do rekultywacji i zagospodarowania gruntów przepisy o ochronie gruntów rolnych i leśnych stosuje się odpowiednio”. Oznacza to, że zakres rzeczowy rekultywacji

i zagospodarowania gruntów, procedury postępowania w sprawach decyzji o wyznaczenie kierunku rekultywacji, o terminach rekultywacji, o uznaniu rekultywacji za zakończoną, a także o sankcjach i karach za niewykonanie zobowiązań stosowane są przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W kompetencji organów nadzoru górniczego pozostaje nadzór i kontrola nad pracami rekultywacyjnymi, w tym w fazie likwidacji zakładu górniczego (art. 109 ust. 1 pkt 5 Prawa geologicznego i górniczego (dalej – PgiG)).

Koszty wykonywania bieżących prac rekultywacyjnych (w okresie eksploatacji złoża) wliczane są w ciężar kosztów wydobycia. Natomiast dla sfinansowania kosztów likwidacji zakładu i rekultywacji terenów po działalności górniczej tworzony jest na mocy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o zmianie ustawy PgiG fundusz likwidacji zakładu górniczego. Podkreślić należy, że fundusz odnosi się do zakładu górniczego, a nie do kopalni rozumianej jako przedsiębiorstwo. A zatem po przeszło 11 latach od rozpoczęcia transformacji polskiej gospodarki uregulowano gromadzenie w sposób systemowy środków finansowych na potrzeby likwidacji zakładu górniczego. Dodać należy, że wprowadzony sposób wyliczania odpisów na ten fundusz tj. równowartość 10% opłaty eksploatacyjnej w przypadku kopalń odkrywkowych bardzo często nie pozwala zgromadzić potrzebne środki. Uwaga ta odnosi się również do kopalń podziemnych i otworowych, dla których obowiązują inne zasady wyliczania odpisu, ale gromadzone środki są w licznych przypadkach także niewystarczające. Dlatego też niektóre przedsiębiorstwa (kopalnie miedzi, węgla brunatnego surowców skalnych) tworzą rezerwy finansowe na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości i Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Wartość rezerwy określana jest w oparciu o szacunek kosztów likwidacji i jest corocznie waloryzowana.

1.2. ANALIZA I OCENA OBOWIĄZUJĄCYCH UREGULOWAŃ PRAWNYCH

Jak wykazuje to dotychczasowa praktyka, bez większych problemów wykonuje się rekultywację w okresie eksploatacji złoża, zwłaszcza jeśli jest to rekultywacja rolna lub leśna. Wprawdzie obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa nie są pozbawione wad i luk, to jednak ich konsekwencje nie są aż tak znaczące, by w istotny sposób utrudniać realizację tego procesu. Tym niemniej powodują nieporozumienia, niekiedy spory, które kończą się na drodze sądowej. Ich źródła tkwią w:

- niejednoznaczności definicji rekultywacji i zagospodarowania oraz granicy rozdzielającej zakres rzeczowy tych działań [1, 2, 4],
- braku zdefiniowania w przepisach prawa terminu „kierunek rekultywacji” [1], co powoduje, że ustalany w decyzji kierunek jest zbyt ogólny, stwarzający dużą dowolność interpretacyjną,
- braku ustaleń i wytycznych odnośnie zakresu, formy i trybu zatwierdzania dokumentacji rekultywacyjnej [2].

Niedostatki aktualnie obowiązujących przepisów prawa uwidaczniają się szczególnie w przypadku likwidacji kopalni oraz projektowania rekultywacji i zagospodarowania terenów pogórnich.

W pierwszym rzędzie dotyczy to braku zdefiniowania w przepisach kierunku i zakresu rekultywacji wyrobiska eksploatacyjnego, a przede wszystkim zakresu rzeczowego zagospodarowania. Nieuregulowanie w przepisach Prawa geologicznego i górnictwa wymienionej kwestii i odsyłanie do przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, która to ustawa nie uwzględnia specyfiki górnictwa odkrywkowego jest zabiegiem czysto formalnym. Na tym tle dochodzi nieraz do konfliktów pomiędzy przedsiębiorcą, a władzami samorządowymi. Ich przyczyną jest rozbieżność interesów. Przedsiębiorca dąży do minimalizacji kosztów likwidacji kopalni, a władze samorządowe oczekują rozwiązań przysparzających największych korzyści gminie po zakończeniu działalności górniczej [5].

Natomiast stanowisko władz terenowych jeśli chodzi o sposób zagospodarowania terenów likwidowanych kopalń jest decydujące, bowiem zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górnictwa Plan ruchu likwidowanego zakładu górnictwa podlega uzgodnieniu z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta. Często jednak wymagania władz terytorialnych nie mogą być przez przedsiębiorcę spełniane z powodu niewystarczających środków funduszu likwidacji, którego zasady tworzenia ustalono arbitralnie bez uwzględnienia potrzeb konkretnego zakładu górnictwa.

Inną niedogodnością wprowadzonego zresztą zbyt późno systemu gromadzenia środków na potrzeby likwidacji zakładu górnictwa jest sukcesywność (co kwartał) odpisów na konto funduszu, co w przypadku wcześniejszej likwidacji (przed wyczerpaniem zasobów) nie gwarantuje zgromadzenia potrzebnych środków na sfinansowanie tego przedsięwzięcia.

Poprawę, przynajmniej częściową niezadawalającego stanu realizacji przedsięwzięć rekultywacyjnych w górnictwie należy oczekiwać po uchwaleniu nowego Prawa geologicznego i górnictwa.

Istotne znaczenie będą tu miały dwa na nowo sformułowane przepisy, a mianowicie:

- art. 127, ust.1. „W razie likwidacji zakładu górnictwa w całości lub w części, przedsiębiorca jest zobowiązany: (...) pkt. 5) przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej; przepisy o rekultywacji gruntów stosuje się odpowiednio”,
- art. 126, ust. 4. „W razie wydobywania kopalni metodą (...) 2) odkrywkową przeznaczają się na fundusz (likwidacji zakładu górnictwa – dopisek autora) równowartość nie mniej niż 10% należnej opłaty eksploatacyjnej”.

W porównaniu do aktualnych przepisów z obowiązków przedsiębiorcy wyłączona będzie faza zagospodarowania. Zrezygnowano też ze stosowania jednolitego dla wszystkich zakładów górnictwa współczynnika procentowego 10% dla określenia

wartości odpisu na fundusz, umożliwiając uwzględnienie w jego wartości przewidywanych całkowitych kosztów likwidacji.

Projekt Pggig przewiduje roczne okresy odpisów zamiast dotychczasowych kwartalnych oraz tworzenie jednego wspólnego funduszu dla wszystkich zakładów górniczych danego przedsiębiorstwa.

Na marginesie należy zauważyć, że w art. 126, ust. 13 ustawodawca zamierza wyłączyć z omówionych zasad zakłady działające na podstawie koncesji udzielonej przez starostę, nie wskazując innych rozwiązań.

W podsumowaniu przewidywanych zmian przepisów należy stwierdzić, że stanowią one kolejny krok na drodze do poprawy stanu prawnego i realizacji przedsięwzięć rekultywacyjnych. Wymagają jednak uszczegółowienia w przepisach wykonawczych do ustawy, a może nawet opracowania wytycznych do procedowania i projektowania. Konieczne jest także kontynuowanie prac badawczych, a w konsekwencji czynności legislacyjnych, gdyż sygnalizowane propozycje odbiegają jeszcze od rozwiązań stosowanych w rozwiniętych górnictwo krajach.

2. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE STOSOWANIA W PROCEDURACH I PRAKTYCE REALIZACYJNEJ PLANOWANYCH ZMIAN W PRZEPISACH PRAWA

Planowane zmiany przepisów prawa dotkną przede wszystkim fazy likwidacji kopalni, a więc rekultywacji i zagospodarowania wyrobiska poeksploatacyjnego oraz otaczających terenów pogórnich, które nie zostały zrehabilitowane w trakcie eksploatacji złoża.

Wyłączenie z przepisów Prawa geologicznego i górniczego etapu „zagospodarowanie” nie ma w zasadzie istotnego znaczenia dla przedsiębiorcy jeśli odnosi się ta czynność do fazy eksploatacji złoża, bowiem uznanie rekultywacji za wykonaną zgodnie z wymaganiami skutkuje zmianą kategorii gruntu i zwalnia przedsiębiorcę z wysokiego podatku lokalnego, a zagospodarowanie jest kontynuacją funkcji zrealizowanej podczas rekultywacji i leży w gestii użytkownika gruntu. W fazie eksploatacji złoża rekultywuje się głównie zwałowiska zewnętrzne i wewnętrzne w kierunku rolnym lub leśnym.

W przypadku rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego problemem jest określenie zakresu rzeczowego robót, które mieszczą się w pojęciu rekultywacji i zakresu robót, które należy przypisać zagospodarowaniu. Zagospodarowanie w przypadku wyrobiska poeksploatacyjnego nie jest prostą kontynuacją rekultywacji. Polega na wykorzystaniu wstępnie przygotowanego terenu dla zrealizowania różnych funkcji użytkowych.

Jeśli więc wejdą w życie planowane zmiany przepisów prawa niezbędne będzie ustalenie zakresu rzeczowego rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego i jedno-

znaczące ustalenie, które zadania należą do obowiązków przedsiębiorcy, a które powinien wykonać ewentualny przyszły użytkownik terenu.

Mając na uwadze fakt odesłania przez ustawodawcę w art. 127 projektowanego Pggig do przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych należy zgodnie z definicją w niej zawartą uznać, że celem rekultywacji będzie nadanie gruntom zdewastowanym i zdegradowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych. W związku z powyższym zakres rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego obejmować powinien:

- właściwe ukształtowanie jego rzeźby w nawiązaniu do planowanych funkcji,
- uregulowanie stosunków wodnych wraz z budową obiektów hydrotechnicznych,
- umocnienie skarp i zboczy,
- zbudowanie obiektów hydrotechnicznych,
- rekultywacja szczegółowa (biologiczna) niektórych skarp, półek i bezpośredniego otoczenia wyrobiska.

Natomiast wszelkie dodatkowe prace podnoszące standard użytkowania zrekultywowanego terenu np. jak hangary dla łodzi, hotele, restauracje itp. w przypadku kierunku rekultywacji wodnej o funkcji sportowo – rekreacyjnej nie powinny należeć do obowiązków przedsiębiorcy górniczego. Zastrzeżenie to odnosi się również do zwalisk zewnętrznych, dla których przewiduje się różne, nieraz niekonwencjonalne funkcje np. trasy narciarskie, saneczkowe z całym niezbędnym wyposażeniem.

Rozgraniczenie zakresu prac rekultywacyjnych od zagospodarowania nie może powodować rezygnacji jeszcze na etapie projektowania i podejmowania decyzji o kierunku rekultywacji z określenia najkorzystniejszego, docelowego sposobu wykorzystania wyrobisk i terenów poeksploatacyjnych. Ta docelowa funkcja powinna być zawarta w koncepcji likwidacji kopalni i rekultywacji terenów po działalności górniczej, ale w wymienionej koncepcji powinny być wyraźnie ustalone granice pomiędzy zakresem rzeczowym rekultywacji i późniejszego zagospodarowania.

Opracowanie koncepcji likwidacji kopalni już w fazie ubiegania się o koncesję na wydobywanie kopaliny jest konieczne w świetle planowanej zmiany systemu tworzenia funduszu likwidacji kopalni. W przypadku kopalń odkrywkowych odpis na fundusz będzie wynosił nie mniej niż równowartość 10% należnej opłaty eksploatacyjnej. W projekcie ustawy nie określa się zasad ustalania wysokości odpisu dla każdego konkretnego zakładu górniczego, nie wskazuje się też organu, do którego obowiązków będzie ta czynność należała. Prawdopodobnie zasady postępowania w omawianej kwestii sformułowane będą w przepisach wykonawczych.

Wychodząc z założenia, że zgromadzone na koncie funduszu środki finansowe powinny zapewnić sfinansowanie likwidacji zakładu górniczego i rekultywację terenów po działalności górniczej niezbędne jest ustalenie w formie dokumentu i decyzji zakresu rzeczowego tego przedsięwzięcia oraz podanie szacunkowego kosztu jego realizacji. Ponieważ odpisy na fundusz wnosi się od momentu rozpoczęcia wydobywania kopaliny, to decyzje o wysokości odpisu podejmowane muszą być już na etapie

koncesjonowania wydobywania. A zatem procedury koncesjonowania wydobywania kopalin muszą uwzględniać:

- zatwierdzenie koncepcji likwidacji zakładu górniczego i rekultywacji terenów pogórnich wraz z określeniem zakresu należących do obowiązków przedsiębiorcy,
- określenie szacunkowych kosztów likwidacji i rekultywacji.

W związku z powyższym konieczne jest stworzenie podstaw prawnych dla wykonania wymienionych wyżej dokumentów. Możliwe są następujące rozwiązania:

- zmiana rozporządzenia Ministra Środowiska dotyczącego zakresu projektu zagospodarowania złoża, bowiem dotychczasowe przepisy wymagają jedynie podania sposobu likwidacji, ale bez rozwiązań projektowych i bez kosztorysu,
- wprowadzenie do procedury koncesyjnej obowiązku przedłożenia przez przedsiębiorcę dodatkowej dokumentacji, tj. koncepcji likwidacji kopalni wraz z kosztorysem. W dokumencie tym powinny być ujęte zarówno zakład górniczy jak i pozostałe obiekty kopalni, z wyraźnym zaznaczeniem co należy do obowiązków przedsiębiorcy w świetle przepisów Pgg.

Rozwiązania wymagać też będzie kwestia ustalania wysokości odpisu na fundusz likwidacji zakładu górniczego. Projekt Prawa geologicznego i górniczego nie zawiera informacji na jakiej podstawie i w jakim trybie wymagać się będzie potrzebnych dokumentów dla ustalenia wysokości odpisu na fundusz likwidacji czynnych obecnie zakładów górniczych. Należy podkreślić, że bez wdrożenia wymienionych wyżej rozwiązań niemożliwe będzie osiągnięcie zamierzonych celów sformułowanych w dwunastu nowych przepisach Pgg.

Docelowo, wzorem rozwiniętych górniczo krajów należy dążyć do wprowadzenia już na etapie koncesjonowania wydobywania pełnego zabezpieczenia finansowego kosztów likwidacji kopalni i rekultywacji terenów pogórnich, a więc nie tylko zakładu górniczego. Tworzenie takiego zabezpieczenia już na etapie koncesjonowania w pełnym wymiarze i z objęciem wszystkich obiektów kopalni, a nie tylko zakładu górniczego uzasadnia się częstymi przypadkami zamykania kopalń z powodu utraty rentowności jeszcze przed wyczerpaniem zasobów, co w gospodarce rynkowej ma miejsce.

W Polsce ze względu na krótki jeszcze okres funkcjonowania kopalń na zasadach gospodarki rynkowej wprowadzenie zabezpieczeń w pełnym wymiarze od rozpoczęcia wydobywania kopaliny nie jest jednak na razie możliwe.

PODSUMOWANIE

Dotychczasowe uregulowania prawne odnoszące się do likwidacji kopalń i rekultywacji terenów pogórnich nie odpowiadają potrzebom. Dlatego też przygotowywane w projekcie Prawa geologicznego i górniczego zmiany, szczególnie odnoszące się do zakresu rzeczowego i sposobu finansowania tych przedsięwzięć należy poprzeć.

Wdrożenie do praktyki proponowanych zmian wymagać będzie:

- uściślenia zakresu rekultywacji i ustalenia granicy pomiędzy zakresem rzeczowym prac rekultywacyjnych, co należeć będzie do obowiązków przedsiębiorcy i zakresem prac związanych z przygotowaniem przyszłych funkcji użytkowania terenów zrehabilitowanych, co należeć będzie do przyszłego użytkownika;
- wykonywania przez przedsiębiorców projektów koncepcyjnych likwidacji kopalni i rekultywacji terenów pogórnich, nie tylko dla zakładu górniczego wraz z kosztorysem realizacji tych przedsięwzięć;
- opracowania zasad dla ustalenia dla każdego zakładu górniczego wysokości odpisu na fundusz likwidacji.

Wprowadzenie do praktyki zasad wynikających z planowanych rozwiązań ustawowych wymaga ich uszczegółowienia w przepisach wykonawczych, a być może potrzebne będą bardziej dokładne wytyczne lub instrukcje dla wykonywania nowych dokumentacji, bowiem niezbędne one będą nie tylko dla nowych koncesji, ale dla wszystkich czynnych już kopalń.

Znowelizowanie dotychczasowych przepisów dotyczących likwidacji kopalń aczkolwiek nie jest w pełni zadawalającym rozwiązaniem, to jednak stanowi istotny krok na drodze do osiągnięcia standardów obowiązujących w rozwiniętych górniczo krajach.

LITERATURA

- [1] DULEWSKI J., UZAROWICZ R., *Rekultywacja w odniesieniu do podstawowych zasad gospodarki, ewidencji i użytkowania gruntów*, Mat. Symp. *Zagrożenia naturalne w górnictwie*, Wyd. IGSMiE PAN, Kraków 2005.
- [2] GISMAN R., *Fundusz likwidacji zakładu górniczego*, Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie, nr 12, 2002.
- [3] GLAPA W., *O potrzebie aktualizacji przepisów dotyczących rekultywacji gruntów i terenów*, Górnictwo Odkrywkowe, nr 5–6, 2004.
- [4] KICKI J., WANIELISTA K., *Źródła i sposoby finansowania likwidacji kopalń*, Materiały Biblioteki Szkoły Eksploatacji Podziemnej nt. *Człowiek i środowisko wobec procesu restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego*, Wyd. IGSMiE PAN, Kraków 2001.
- [5] KRZAKLEWSKI W., *Rekultywacja obszarów pogórnich i przemysłowych* [w:] *Przemiany środowiska naturalnego a ekorozwój*, red. Kotarba M.J., TBŚ „Geosfera”, Kraków 2001.
- [6] MALEWSKI J. (red.), *Zagospodarowanie wyrobisk. Technologiczne, przyrodnicze i gospodarcze uwarunkowania zagospodarowania wyrobisk poeksploatacyjnych surowców skalnych Dolnego Śląska*, Oficyna Wydawnicza PWr., Wrocław 1999.
- [7] OSTRĘGA A., UBERMAN R., *Kierunki rekultywacji i zagospodarowania – sposób wyboru, klasyfikacja i przykłady*, Mat. IX Krajowego Zjazdu Górnictwa Odkrywkowego, Górnictwo i Geoinżynieria, nr 4, 2010.
- [8] UBERMAN R., *Formalno-prawne aspekty likwidacji odkrywkowych zakładów górniczych oraz rekultywacji i zagospodarowania wyrobisk i terenów poeksploatacyjnych*, Mat. VII Konf. *Wykorzystanie zasobów złóż kopalin użytecznych*, Wyd. IGSMiE PAN, seria Symp. i Konf. nr 46, Kraków 2000.
- [9] UBERMAN R., *Fundusz likwidacji zakładu górniczego*, Kopaliny Pospolite, nr 6, 2002.

- [10] UBERMAN Ryszard, UBERMAN Robert, *Likwidacja kopalń i rekultywacja terenów pogórnich w górnictwie odkrywkowym. Problemy techniczne, prawne i finansowe*, Wyd. IGSMiE PAN, Kraków 2010.
- [11] UBERMAN R., *Aspekty prawne i finansowe likwidacji kopalń odkrywkowych*, *Górnictwo i Geoinżynieria*, nr 3, 2010.

PRZEPISY PRAWA

- [U-1] Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (jednolity tekst DzU 2005.228.1947 ze zm.).
- [U-2] Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (jednolity tekst DzU 2004.121.1266 ze zm.).
- [U-3] Ustawa z dnia 23 lipca 2001 r. *o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnicze* (DzU 2010.110.1190).
- [U-4] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (jednolity tekst DzU 2008.25.150 ze zm.).
- [U-5] Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (jednolity tekst DzU 2000.100.1086 ze zm.).
- [U-6] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (DzU 2003.80.717 ze zm.).
- [U-7] Projekt ustawy *Prawo geologiczne i górnicze z 2008 r.* (druk sejmowy nr 1696).
- [R-1] Rozporządzenie MRRiB z dnia 29 marca 2001 r. *ws. ewidencji gruntów i budynków* (DzU 2001.38.454).
- [R-2] Rozporządzenie MG z dnia 24 marca 2002 r. *ws. szczegółowych zasad tworzenia i funkcjonowania funduszu likwidacji zakładu górniczego* (DzU 2002.108.951).
- [R-3] Rozporządzenie MŚ z dnia 27 czerwca 2005 r. *ws. szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać projekty zagospodarowania złóż* (DzU 2005.128.1075).
- [R-4] Rozporządzenie MSWiA z dnia 14 czerwca 2002 r. *ws. planów ruchu zakładów górniczych* (DzU 2002.94.840 ze zm.).

ANALYSIS AND ASSESSMENT OF AMENDMENTS OF THE PROVISIONS CONCERNING MINE CLOSURE AND POST-MINING AREAS RECLAMATION IN THE DRAFT GEOLOGICAL AND MINING LAW

The many years of practice shows an unsatisfactory legal condition in the scope of mine closure and post-mining land reclamation, which was emphasized within the analysis of the provisions of Geological and Mining Law and Act on the Protection of Agricultural and Forest Land in force.

The changes of some of the provisions proposed in the draft of the Geological and Mining Law, although partly removing loopholes and interpretation ambiguities, are not satisfactory, which is visible in comparison with solutions applied in the countries with a high level of mining development.

The detailed provisions to the proposed amendments in the form of regulations to the act, as well as conforming procedures and formal requirements concerning the license, manner of reclamation, project documentations and a fund for the closure of mining plant are required.

A discussion of the listed problems and author's postulates are included in the final part of the paper.